פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי הַדַּיָּנִין שֶׁבַּמָּקוֹם פְּלוֹנִי שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה. ומבואר שגם שני דיינים נקראים בית דין, שהרי מוסר את הפרוזבול בפני שנים, וקורא להם דיינים. וְרַב שֵׁשֶׁת יש לו להשיב על ראיה זו, דְּאָמַר תַּנָּא כִּי רוֹבְלָא לִיחְשִׁיב וְלַיְיזֵל – וכי התנא ינהג כמנהג הרוכל שמונה כל מה שיש בידו למכור. ודאי שצריך למסור את הפרוזבול בפני שלשה, אלא שהתנא קיצר בלשונו וכתב פלוני ופלוני.

רב נחמן מביא ראיה נוספת לדבריו: אָמַר רַב נַחְמָן, מְנָא אֲמִינָא לָהּ – מנין לי ששני דיינים נחשבים לבית דין, דִּתְנַן – שנינו, שבשטר פרוזבול הַדַּיָּנִים חוֹתְמִין לְמַטָּה תחת נוסח הפרוזבול, אוֹ שֶׁהָעֵדִים חותמין. מבארת הגמרא מַאי לָאו – האם אין פירושו שדַּיָּנִים הֵוְיָא דְּעֵדִים – דין הדיינים דומה לדין העדים, שהרי לא חילקה המשנה ביניהם. ומָה – כמו שעֵדִים מספיק שיהיו שְׁנַיִם, אַף דַּיָּנִים נַמִּי מספיק שיהיו שְׁנַיִם. וְרַב שֵׁשֶׁת ישיב על זה, מִידֵי אִירְיָא – וכי זו ראיה, אף שעדים ודיינים נשנו יחד, הָא כִּדְאִיתָא וְהָא כִּדְאִיתָא – כל אחד כדינו, עדים שנים, ודיינים שלשה.

הגמרא חוזרת לבאר את דברי המשנה שהביא רב נחמן: שואלת הגמרא, לָמָּה לִי לְמֵיתְנָא דַּיָּנִים לָמָּה לִי לְמֵיתְנָא עֵדִים – מדוע האריך התנא במשנה שיכולים לחתום על הפרוזבול דיינים או עדים, והרי דבר פשוט הוא שמספיק אחד מהם, והיה לו לשנות רק שחותמים העדים וממילא נדע שגם הדיינים יכולים לחתום. משיבה הגמרא, הָא קָא מַשְׁמַע לָן – המשנה באה לחדש לנו, דְּלֹא שְׁנָא – אין חילוק אם כָּתוּב נוסח הפרוזבול בִּלְשׁוֹן דַּיָּנִים, דהיינו 'בית דין היינו ובא לפנינו פלוני ואמר לנו מוסרני לכם פלוני ופלוני' וכו' וּבְסוֹף חָתְמֵי עֵדִים – אני פלוני עד, וְלֹא שְׁנָא – אין חילוק אם כָּתוּב בִּלְשׁוֹן עֵדִים 'זכרון עדות שהיה בפנינו שפלוני מסר שטרותיו בפני פלוני ופלוני ופלוני הדיינים' וּבסוף חָתְמֵי עליו דַּיָּנִים – אני פלוני דיין.

שנינו במשנה (לב.) תקנת רבן גמליאל שהשולח גט לאשתו יכול לבטלו רק בפני השליח או בפני האשה, מִפְּנֵי תִּיקּוּן הָעוֹלָם: שואלת הגמרא, מַאי 'מִפְּנֵי תִּיקּוּן הָעוֹלָם', לאיזה תיקון הכוונה. משיבה הגמרא, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מִפְּנֵי תַּקָּנַת מְמַזְּרִים – שלא יתרבו ממזרים בישראל. שאם יבטל הבעל את הגט ללא ידיעת האשה, עלולה היא להינשא לאחר ויהיו בניה ממזרים. דְּרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, מִפְּנֵי תַּקָּנַת עֲגוּנוֹת – כדי שלא יהיו נשים עגונות. שאם יוכל הבעל לבטל את הגט שלא בפניה, אנו חוששים שיעשה זאת רק כדי לצערה, אבל אם יצטרך לטרוח ולמצוא את האשה או השליח לא יעשה זאת.

הגמרא מבארת את שיטתו של רבי יוחנן: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מִפְּנֵי תַּקָּנַת מְמַזְּרִים, סָבַר לָהּ – מפני שהוא סובר כְּרַב נַחְמָן, דְּאָמַר שלפני תקנת רבן גמליאל הבעל יכול לבטל את הגט בִּפְנֵי שְׁנַיִם, וּבֵי תְּרֵי – שנים לֵית לְהוּ קָלָא – אין להם קול, כלומר אין הדבר מתפרסם על ידם כל כך, וְהֵיא [–האשה] לֹא שָׁמְעָה וְלֹא יָדְעָה שבעלה ביטל את הגט, וְאָזְלָה וּמִינְסְבָא – ותלך ותנשא, וְאֵיכָא מַמְזֵרִים – כתוצאה מכך יהיו בניה ממזרים. לכן תיקן רבן גמליאל שאין הבעל יכול לבטל את הגט אלא בפני האשה או בפני השליח.

הגמרא מבארת את שיטתו של ריש לקיש: וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר שטעם תקנתו של רבן גמליאל מִפְּנֵי תַּקָּנַת עֲגוּנוֹת, סָבַר לָהּ – משום שהוא סובר כְּרַב שֵׁשֶׁת, דְּאָמַר שלפני תקנת רבן גמליאל הבעל יכול לבטל את הגט רק בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה, וּבֵי תְּלָתָא – שלשה אית לְהוּ קָלָא – יש להם קול, כלומר הדבר מתפרסם על ידם, וְהאשה שָׁמְעָה וְיָדְעָה שבעלה ביטל את הגט, וְלֹא מִינַּסְבָא – לא תנשא, ואם כן אין כאן חשש ממזרים. וְרק תַּקָּנַת עֲגוּנוֹת הוּא דְּאִיכָּא, וכפי שנתבאר.

הגמרא דנה לאחר תקנת רבן גמליאל, אם ביטל הבעל שלא בפני האשה או השליח, אם מועיל בדיעבד: תָּנוּ רַבָּנָן, אם הבעל בִּטְּלוֹ לגט בפני בית דין שלא כפי תקנת חכמים, הגט מְבוּטָּל, אף על פי שעבר על התקנה, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הבעל אֵינוֹ יָכוֹל, לֹא לְבַטְּלוֹ שלא בפני האשה או השליח, וְלֹא לְהוֹסִיף עָלָיו תְּנָאוֹ – אם היה בו תנאי, אינו יכול להוסיף עליו שלא בפני האשה או השליח, שֶׁאִם בֵּן היה יכול להוסיף על התנאי או לבטלו, מָה כֹּחַ הַבַּיִת דִּין של רבן גמליאל שתקנו את התקנה יָפָה, הרי אפשר להפירה.

הגמרא מבארת את דברי הברייתא: שואלת הגמרא, על דברי רבן שמעון בן גמליאל, וּמִי אִיכָּא מִידֵי – האם יתכן כדבר הזה דְּמִדְאוֹרַיְיתָא בָּטֵל גִּיטָּא – שמדאורייתא הגט בטל, וּמִשּׁוּם הטענה 'מַה כֹּחַ בֵּית דִּין יָפָה' שָׁרְינַן אֵשֶׁת אִישׁ לְעָלְמָא – אנו מתירים לאשת איש להנשא לאנשים. הרי כיון שהבעל ביטל את השליח לפני שהגט הגיע ליד האשה, השליחות בטלה, ואינה מגורשת ואסורה להנשא לאחר. מתרצת הגמרא, אַיִן – כן, יתכן הדבר שחכמים תקנו שאשה זו תהא מותרת לכל העולם, על אף שמדאורייתא הגט בטל, משום שכָּל דְּמְקַדֵּשׁ – כל אדם שמקדש אשה אַדַּעְתָּא דְּרַבָּנָן מְקַדֵּשׁ – מקדשה על דעת שיחולו הקידושין כדת משה וישראל לפי תקנות חכמים, ואם לא אז יתבטלו הקידושין למפרע, וּבאופן זה אַפְקְעִינְהוּ רַבָּנָן לְקִידּוּשִׁין מִינֵּיהּ – חכמים הפקיעו את הקידושין ממנו, כיון שביטל את הגט שלא בתקנתם. שואלת הגמרא, אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אַשִׁי, תִּינַח דְּקִדֵּישׁ בְּכַסְפָּא – תירוץ זה יהיה טוב רק אם קידש בכסף, ואז אנו אומרים שהתברר למפרע שהכסף שנתן לה לא היה בתורת קידושין, אלא בתורת מתנה, אבל אם קִדֵּישׁ – קידש בִּבְיאָה, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר – מה ניתן לומר, כיצד אפשר להפקיע את הקידושין ממנו. מתרצת הגמרא, שַׁוְיוּהּ רַבָּנָן לְבַעֲיֵלְתֹּו בְּעַיֵּלַת זְנוּת – חכמים קבעו שמתחילה בעילתו לא היתה לשם קידושין אלא לשם זנות, כיון שכל הקידושין היו תלויים אם יקיים את דברי חכמים.

הסוגיא שלפנינו עוסקת באדם שמינה עשרה אנשים כדי לגרש את אשתו, ואחר כך מבטל את השליחות בפני שנים מהם.

תָּנוּ רַבָּנָן, אָמַר הבעל לַעֲשָׂרָה בני אדם כִּתְבוּ בשמי גֵּט לְאִשְׁתִּי ותנו לה אותו, ונעשו כולם שלוחיו לכתיבת הגט, ואפשר שאחד מהם יכתוב את הגט ושנים מהם יחתמו עליו, ואחר כך יתנוהו לה, יָכוֹל הבעל לְבַטֵּל את זֶה שֶׁלֹּא בְּפָנָיו זֶה – מותר לו לבטלו לומר לשנים מהם, שלא בפני כל השאר, אל תכתבו את הגט, ושליחותם בטלה. ואינו עוקר בזה את תקנתו של רבן גמליאל שלא לבטל את הגט אלא בפני השליח. דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל את השליחות של אחד או כמה מהם אֶלָּא זֶה בְּפָנֵי זֶה – שיאמר לו בפני כולם שהוא מבטל שליחותו, שאף זה בכלל תקנת רבן גמליאל.

הגמרא מבארת את מחלוקתם של רבי ורבן שמעון בן גמליאל בשתי דרכים: הגמרא מבררת, בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי – באיזו סברא נחלקו. מבארת הגמרא, בְּדִין 'עֵדוּת שֶׁבָּטְלָה מִקְצָתָהּ בָּטְלָה כּוּלָּהּ' קָמִיפַּלְגִי – מחלוקתם היא, האם כאשר הבעל מבטל חלק מהעדים מתבטלים כולם או לא, רַבִּי סָבַר, עֵדוּת שֶׁבָּטְלָה מִקְצָתָהּ

לֹא בָּטְלָה כּוּלָּהּ, וכשהבעל מבטל שנים מתוך עשרה, לא נתבטלו האחרים, וְאִי אָזְלִי הָנָךְ בָּתְרֵי וְיָהֲבִי – ואם ילכו האחרים [שלא ביטלם] ויכתבו הגט ויתנוהו לאשה, לֵיכְתְּבוּ וְלֵיתְּבוּ, ואין בזה שום איסור, שהרי הגט כשר. ואם כן אין מקום לתקן שיבטל בפני כולם.

אבל רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סָבַר, עֲדוּת שֶׁבְּטֵלָה מִקְצָתָהּ בְּטֵלָה כּוּלָּהּ, ונמצא שעל ידי שביטל מקצת השלוחים נתבטלו כולם, ויש לחשוש שהֲנָךְ – השלוחים שלא ביטל בפניהם, לֹא יָדְעֵי על הביטול וְאָזְלִי וְכָתְבֵי וְיָהֲבִי – וילכו ויכתבו גט ויתנו לה וְשָׁרוּ אֵשֶׁת אִישׁ לְעָלְמָא – ויתירו לאשת איש להינשא. ולפיכך יש לאסור לבטל כך, כפי שאסר רבן גמליאל לבטל שלא בפני השליח שמא לא יידע וימסור הגט, וחשש זה שייך גם אם מבטל בפני מקצת השלוחים, שעל ידי כך מתבטלים כולם, ושמא לא יידעו מהביטול.

וְאִי בָּעֵית אֵימָא ביאור אחר במחלוקת רבי ורשב"ג, דִּכְווֹלֵי עָלְמָא סוברים עֲדוּת שֶׁבְּטֵלָה מִקְצָתָהּ לֹא בָּטְלָה כּוּלָּהּ, וכשמבטל מקצת השלוחים לא נתבטלו השאר, ואם כן מצד החשש הנ"ל אין לאסור עליו לעשות כן, כי באמת יכולים השלוחים האחרים ליתן גט והוא כשר, וְהָכָא הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, שאסר זאת, משום דְּקָסָבַר, מִילְּתָא דְּמִתְעֲבְדָא בְּאַפֵּי עַשָּׂרָה – דבר שנעשה בפני עשרה אנשים, צְרִיכָא בֵּי עַשָּׂרָה לְמִישְׁלְפָהּ – צריך עשרה אנשים כדי לבטלו, ובפחות מכך אי אפשר לבטלו. ולכן כיון שעשה המינוי בפני עשרה, אמר רשב"ג שאינו יכול לבטל אלא בפני כולם.

הגמרא מביאה שאלה התלויה בשני הטעמים שנאמרו בדעת רשב"ג: אִיבַּעְיָא לְהוּ, מי שאמר לעשרה בני אדם, כּוּלְּכֶם חתמו על הגט ותנוהו לאשתי, מַהוּ – האם בזה מודה רשב"ג שיכול לבטל בפני מקצתם בלבד. הגמרא מבארת את צדדי הספק, האם טַעְמָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שאי אפשר לבטל בפני מקצתם הוא מִשּׁוּם דְּקָסָבַר עֲדוּת שֶׁבְּטֵלָה מִקְצָתָהּ בְּטֵלָה כּוּלָּהּ, ויש לחשוש למכשול, שמא העדים האחרים, שלא ביטל בפניהם, יתנו גט שלא כדין, וְאם בן באופן שאמר 'כולכם' אין חשש, כי הָנֵי – העדים שלא ביטל בפניהם, בֵּיוָן דְּאָמַר לְהוּ מתחילה כּוּלְּכֶם חתמו על הגט, לֹא מָצוּ כָּתְבֵי וְיָהֲבֵי – אינם יכולים לכתוב גט וליתנו לבדם, משום שאם אמר 'כולכם חתומו' צריכים כולם לחתום, וכיון שמקצתם לא יחתמו [שהרי נתבטלו], לא יתנוהו ולא יבואו לידי מכשול. אוֹ דִלְמָא טַעְמָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שאי אפשר לבטל בפני מקצתם, הוּא מִשּׁוּם דְּקָסָבַר, כָּל מִילְּתָא דְּמִתְעֲבְדָא בְּאַפֵּי בֵּי עַשָּׂרָה צְרִיכָא בֵּי עַשָּׂרָה לְמִישְׁלְפָהּ – כל דבר שנעשה בפני עשרה צריך עשרה כדי לבטלו, וְהֵילְּכָךְ, אֲפִילּוּ אם אמר הבעל 'כּוּלְּכֶם', נַמִּי סובר רשב"ג שאינם בטלים, ואף אלו שביטל בפניהם, מכיון שלא עשה כן בפני עשרה, ולא שייך לחלק בזה כלל אם אמר 'כולכם' או לא.

הגמרא מביאה ראיה לפשוט השאלה: תָּא שְׁמַע, אָמַר הבעל לִשְׁנַיִם, תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי, יָכוֹל לְבַטֵּל שליח זֶה – אחד מהם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו זֶה – השליח השני, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל כך, אֶלָּא רק זֶה בְּפָנָיו זֶה. מוכיחה הגמרא, וְהָא באופן זה שמינה שְׁנַיִם, דִּכְּוֹלְכֶם דָּמוּ – שדומה לאופן שאמר 'כולכם', ששניהם צריכים לחתום על הגט [שהרי עד אחד לבדו אינו דין], ואף בזה אין לחוש שמא ילך אחד מהם ויחתום לבדו וימסור לה הגט, וְאַף על פי כן פְּלִיגִי – נחלקו בו התנאים, אם כן מוכח שגם במקום שאין חשש מכשול, כגון באומר 'כולכם', סובר רשב"ג שאינו יכול לבטל מקצתם שלא בפני השאר, ובודאי טעמו משום שאין הביטול חל אם לא ביטל בפני כולם.

דוחה הגמרא, אָמַר רַב אַשִׁי לעולם יש לומר שטעמו של רשב"ג משום החשש שיכתבו שאר השלוחים [שלא ביטל בפניהם] את הגט, וסובר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, ובאמת אם אין חשש, כגון שאמר 'כולכם' שצריכים לחתום ביחד, מותר, וגם בברייתא, אִי – אם היה מדובר בָּעֲדֵי כְּתִיבָה שאמר להם הבעל לכתוב ולחתום על הגט, הָכִי נָמֵי – היה מודה רשב"ג שיכול לבטל אחד מהם לבד, כיון שאין חשש שיחתום האחר לבדו, ומה שאסר בברייתא, היינו משום דַּהֲוָה בְּמַאי עָסְקִינַן – בברייתא מדובר בָּעֲדֵי הוֹלָכָה שהגט כתוב כבר ושלחם לתתו לה, ובאופן זה אם מבטל הבעל בפני אחד [ועל ידי זה מתבטלים שניהם, משום שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה] יש מקום לחשש מכשול שילך האחר ויתננו לה, שהרי אחד לבד יכול לתת גט לאשה, ותכשל באיסור אשת איש.

הגמרא מוכיחה כדברי רב אשי: הָכִי נַמִּי מִיסְתַּבְּרָא שהברייתא עוסקת בשלוחים למסירת הגט. דְּקָתָנֵי סֵיפָא – של הברייתא, שאם בשעת המינוי אָמַר הבעל לָזֶה בְּפָנַי עֲצְמוֹ וּלְזֶה בְּפָנֵי עַצְמוֹ שיתנו גט לאשתו, ולא אמר לשניהם יחד, יָכוֹל לְבַטֵּל את זֶה שֶׁלֹּא בְּפָנָיו זֶה אף לדעת רשב"ג, כי מאחר שלא נתמנו יחד, אין אומרים 'עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה', והשני לא נתבטל, ואין חשש מכשול אם יתנהו לה. ומכאן מוכיחה הגמרא, אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא שהברייתא מדוברת בָּעֲדֵי הוֹלָכָה, אם כן שַׁפִּיר – מובנת הסיפא, שיכול למנות את כל אחד לחוד, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ שהברייתא מדוברת בָּעֲדֵי כְּתִיבָה שצריכים לחתום על הגט, מִי מִצְטָרְפִי – וכי יכולים להצטרף בעדים אם לא מינה אותם יחד, הָא אָמַר מַר בברייתא, ששני עדים הבאים להעיד על מה שראו אֵין עֲדוּתָן מִצְטָרֶפֶת עַד שֶׁיִּרְאוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד – אין אנו מקבלים אותם כשני עדים אלא באופן שראו יחדיו את המעשה שמעידים עליו. ואם כן אין לומר שמדובר כאן בעדים החותמים על הגט, שהרי כיון שהם מעידים בחתימתם שציוה הבעל לכותבו, צריך שישמעו יחדיו את הציווי. דוחה הגמרא, דִּלְמָא בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה סָבְרָא לֵיהּ – שמא התנא אצלינו סובר כרבי יהושע בן קרחה הסובר ששני עדים יכולים להעיד אף שלא ראו יחד, ולכן אף שציוה הבעל לכל אחד בפני עצמו לחתום, יכולים לקיים הציווי. ואין מכאן ראיה לרב אשי שהעמיד הברייתא בעדי הולכה.

הגמרא מביאה פסקי הלכה לגבי שתי המחלוקות של רבי ורשב"ג [א. אם עבר על התקנה וביטל שליח שלא בפניו האם הוא מבוטל או לא. ב. אם יכול לבטל שליחות מקצתם שלא בפני השאר]: אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר יְהוּדָה, שָׁמְעִית מֵינַיהּ דְּרַבִּי אַבָּא תַּרְתֵּי – שמעתי מרבי אבא פסק הלכה בשתי מחלוקות אלו, חֲדָא כְּרַבִּי וְחָדָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל – באחת פסק כרבי ובאחת כרשב"ג, וְלֹא יָדַעְנָא, הֵי כְּרַבִּי וְהֵי כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל – ואיני יודע באיזו פסק כרבי ובאיזו כרשב"ג. אָמַר רַב יוֹסֵף, נָיְחֵי אָנָן – נתבונן אנו בדברים ונדע כיצד פסק רבי אבא, דְּכִי אָתָא רַב דִּימִי – כאשר בא רב דימי מארץ ישראל אָמַר, מַעֲשֶׂה היה שהעריכו בית דין נכסיו של אדם ומכרום כדי ליתן המעות לנושיו, וטעו בהערכתם בשיעור שישית מערך הנכסים, שבזה נחלקו תנאים, חכמים אומרים שהמכירה בטלה, ורשב"ג אומר שהיא קיימת, וטעמו משום שאם תיבטל אם כן מה כח בית דין יפה, שאנו מבטלים את מכירתם, וְעָשָׂה רַבִּי כְּדִבְרֵי חֲכָמִים. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי פְּרָטָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּרָטָא בֶּן בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי פְּרָטָא הַגָּדוֹל, אִם כֵּן שבטלה המכירה: מַה כֹּחַ בֵּית דִּין יָפֶה. וְחָזַר בו רַבִּי מכח טענה זו, וְעָשָׂה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וקיים את המכירה. הרי שבנידון זה, אם אומרים 'מה כח בית דין יפה', חזר בו רבי והודה לרשב"ג, ואם כן גם במחלוקת שנחלק עם רשב"ג לגבי בעל שביטל את השליח שלא כפי התקנה, שגם בזה נחלקו בסברת 'מה כח בית דין יפה', יש לפסוק כרשב"ג כיון שהודה רבי לדבריו, ומסתבר שכך פסק רבי אבא. וּמַדְּהָא – ומכיון שבמחלוקת זו [מה הדין אם ביטל הבעל שלא כתקנת חכמים] פסק רבי אבא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, צריך לומר שבַּהַדָּךְ – במחלוקת האחרת [אם יכול לבטל מקצת שלוחים שלא בפני השאר] פסק כְּרַבִּי, שהרי רב שמואל בר יהודה זכר שבמחלוקת אחת פסק רבי אבא כרבי ובאחרת כרשב"ג.

וְאַף רַבִּי יאשִׁיָּה דִּמְן אוּשָּׁא סָבַר, חֲדָא – במחלוקת אחת הלכה כְּרַבִּי, וְחָדָא – ובאחת הלכה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, חֲמִשָּׁה קָבֵי חֲוִינִן – חמשה זקנים היינו קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יאשִׁיָּה דִּמְן אוּשָּׁא, אָתָא חַהוּא גַּבְרָא קַמֵּיהּ – בא אדם אחד לפניו, והיה צריך לכוף את אדם זה שיגרש את אשתו, וְאַשְׁקְלֵיהּ גִּיטָּא עַל כּוֹרְחֵיהּ – ונטל ממנו רבי יאשיה גט על כרחו, שכפה אותו עד

המשך בעמ' עט

שאמר לאותם חמשה זקנים שיכתבו גט, **אֲמַר** לָן רבי יאשיה וְילוּ **אִתַּמּוֹרוּ** – לכו והסתתרו כדי שלא ימצא אתכם הבעל ויבטל אתכם מלהיות שלוחים **וְכָתְבוּ** לָהּ גט. **וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שהלכה **כְּרַבִּי** הסובר שבדיעבד אם ביטלו שלא בפני השליח מבוטל, אם כן קשה **כִּי מֵיתַמְּרֵי מַאי הֲוֵי** – מה יועיל שיסתתרו, הרי יוכל הבעל לעבור על פי התקנה ולבטלם שלא בפניהם, **אֶלָּא שְׁמַע מִינָּהּ כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** – במחלוקת זו. **וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** אִידָךְ **נְמִי** – ועוד יש להוכיח גם לגבי המחלוקת השניה, שאם בזה סבר **כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** האומר שאינו יכול לבטל אלא בפני כולם יחד, אם כן שוב קשה **לָמָּה לְהוּ אִתַּמּוֹרֵי** – למה להם להסתתר, הרי אפשר למנוע הביטול באופן אחר, **דִּלְמֵיזַדְּרוּ אֵיזַדּוּרֵי** – שיתפזרו, ולא ימצאם הבעל יחד ולא יוכל לבטלם, **אֶלָּא שְׁמַע מִינָּהּ** שגם רבי יאשיה סבר **חָדָא כְּרַבִּי, וְחָדָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** – במחלוקת אחת כרבי [דהיינו שאפשר לבטל שליח אחד שלא בפני חברו] ובמחלוקת האחרת כרשב"ג [שבדיעבד, אם ביטל שלא בפני השליח כלל, ועבר על התקנה, אינו מבוטל].

וְרָבָא אָמַר בשם **רַב נַחְמָן, הֲלָכָה כְּרַבִּי בְּשִׁתֵּיהֶן** – בשתי המחלוקות. שואלת הגמרא, איך פוסק רב נחמן כרבי [לגבי המחלוקת הראשונה] שאם ביטלו שלא בפניו מבוטל, **וְכִי לֵית לֵיהּ לְרַב נַחְמָן** סברת **מַה כֹּחַ בֵּית דִּין יָפֶה** [שהיא סברת רשב"ג שאם ביטלו אינו מבוטל], **וְהָאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל**